

En länsrätt har vid en muntlig förhandling som var offentlig tillfrågat åhörare om namn och antecknat uppgifterna i protokollet

Anmälan

I en anmälan mot Länsrätten i Västmanlands län framförde AA, BB och CC följande. De hade varit åhörare när länsrätten den 22 februari 2001 höll muntlig förhandling i fyra mål. Ordföranden, rådmannen DD, begärde vid förhandlingen att få uppgift om deras namn och registrerade uppgifterna.

Utredning

Föredraganden i ärendet inhämtade vid telefonsamtal med rådmannen DD följande. De mål som avses i anmälan gällde bl.a. livränta enligt lagen om arbetsskadeförsäkring och frågor enligt lagen om allmän försäkring. Den muntliga förhandlingen hölls inte inom stängda dörrar. DD har i protokollet från förhandlingen antecknat AA, BB och CC under rubriken ”övriga närvarande”.

Anmälan remitterades till länsrätten.

I yttrande anförde DD bl.a. följande.

Den rättsliga regleringen angående vem som skall identifieras (eller uppge sitt namn) vid en förhandling är mycket kortfattad, se förordningen (1979:575) om protokollföring m.m. vid de allmänna förvaltningsdomstolarna. Sålunda skall i ett protokoll, upptecknas parter och deras ombud/biträden (9 §) samt vittnen och sakkunniga (14 §). Även om ett vittne egentligen inte behöver uppge sitt namn förrän förhöret skall hållas, är det av praktiska skäl nödvändigt att kontrollera närvaron av vittnen i det fall dessa kallats till förhandlingen i samband med att målet påropas. Slutsatsen är således att samtliga personer som medverkar under en förhandling även skall uppge sina namn.

För övriga personer (åhörare) saknas helt en rättslig procedurreglering. Av detta måste följa att om en förhandling skall vara offentlig, enligt den i 2 kap. 11 § regeringsformen angivna huvudregeln, skall en åhörare inte heller behöva uppge sitt namn.

Om däremot en förhandling hålles inom stängda dörrar (se 16 och 39 §§ förvaltningsprocesslagen jämfört med 5 kap. 4 § och 9 kap. 6 § rättegångsbalken) skall en sekretessbelagd uppgift i princip ej få röjas. På grund härav bör samtliga närvarande personer vid en sådan förhandling uppge sina namn. Detta gäller således även en åhörare som medges närvara med stöd av 5 kap. 3 § rättegångsbalken.

Eftersom den aktuella förhandlingen inte hölls inom stängda dörrar har jag begått ett formellt fel.

Länsrättens lagman EE hänvisade till DD:s yttrande.

AA och BB kommenterade remissyttrandet. Kopia av protokollet från den muntliga förhandlingen hämtades in. I beslut den 21 november 2001 anförde JO Berggren följande.

Bedömning

DD har i sitt remissyttrande förklarat att om den enskilde parten yrkat att förhandlingen skulle hållas inom stängda dörrar hade rätten bifallit denna begäran. Härtill vill jag inledningsvis anmärka att rätten självmant haft att pröva om någon sekretessregel utgjort hinder mot att förhandlingen var offentlig (jfr JO 1986/87 s. 28).

När förhandlingen, som nu blev fallet, var offentlig har var och en haft rätt att vara närvarande såsom åhörare utan att behöva uppge namn (se Fitger, Rättegångsbalken, s. 5:3 f.). AA, BB och CC skulle därför inte ha tillfrågats om namn och uppgifterna därom skulle inte heller ha antecknats i protokollet. Handläggningen var således felaktig.

Med hänsyn till att felaktigheten rört den grundlagsskyddade principen om offentlighet vid domstolsförhandlingar ser jag allvarligt på det skedda. Länsrätten är dock införstådd med felet och jag utgår från att det varit ett enstaka misstag.

Jag avslutar därför ärendet med den kritik som ligger i det sagda.